

VASÁRNAP

POLITIKAI, TÁRSADALMI ÉS MEZŐGAZDASÁGI

KÉPES HETILAP

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Budapest, Múzeum-körút 1.
Telefon: József 55—40, József 68—88.

MEGJELENIK
MINDEN
VASÁRNAP

Előfizetési árak: Egész évre 110 K.
Félévre 60 K. Negyedévre 30 K.
Egyes szám ára — — — 3 korona.

Budapest, 1921.

II. évfolyam 49. szám.

Vasárnap, december 4.

Készüljetez karácsonyra!

— Szeretetmozgalom országszerte. —

(s.) Dermesztő hideg van. Elnézem a kis tanyai gyerekeket, akik rongyos ruhában, mezítláb mennek iskolába a kocsút melletti gyalogjárón. Arcuk fehér és kék. A dör sem tudja pirosra csipni, mert kevés ereikben a vér. Aztán mennyi aggastyán asszony és férfi panaszkodott már nekem. Ez hát siratja, aki egyetlen kenyérkeresője volt. Eleseit réges-régen. Amaz magára maradt, mert kipusztult mellőle az egész család. A falu szegé-

nyeinek a sorsára kerültek. A minap egyik alföldi városban a szegényfertályon történt, hogy egy anya két gyermeknek adott életet. A földes szobában csak egy asztal meg egy szék volt a butorzat. A sarokban szalmarakás, — az volt az ágy. Ott feküdt az újszülöttekkel együtt. Se lepedő, se pólya. Csupaszz szalmán vergődtek a kis porontyok, mint a kismacsák. Másutt meg verekedő gyerekekre akadtam. Egy kenyérhéjon civőd-

Funchal, Madeira sziget fővárosa, melyet az antant Károly király és Zita királyné tartózkodási helyéül jelölt ki.

Apponyi Albert gróf emléktáblája az Anya-otthonban.

tak, hogy melyik egye meg. Csak vasárnap esznek meleget a nyomortanyán, krumplilevest — krumplihéjból...

Nem folytatom. A nyomorúság könnyeket csal minden becsületes ember szemébe. Ne gondoljuk, hogy nincs szenvedés, ha a Lázárok elbujnak kunyhóikban s nem mutatkoznak az utcán. Nagy és sok szenvedés tanyája lett Közép-Európa s benne a mi szegény hazánk. Ne vigasztalódjunk azzal, hogy Oroszországban még irtózatosabb az inség. De ne is keressünk ez egyszer bűnbakokat. Hiszen ezerszer tudjuk, hogy a vesztett háború, az októberi forradalom és a kommunizmus tett tönkre bennünket. De ebből csak okulhatunk, sebeinket meg gyógyítani kell...

A didergőknek meleget, a mezíteleneknek takarót, az éhezőknek röp'áleket kell nyújtani. Közeledik Krisztus születésének ünnepe. A kis Jezus a szeretet melegét hozza a földre. A keresztény szívek nyiljanak meg lehelletére s irgalmazzanak a szenvedőknek...

Minden faluban, minden városban alakuljanak a szeretetadományok gyűjtésére bizottságok. Jó asszonyok, szelid leányok páronkint vállaljanak magukra egy-egy utcát s kopogtassanak be minden házba: gúnyát, enni-valót, tüzelőt és pénzt kérjenek küzködő testvéreinknek, kisgyerekeknek, kikre a halál leselkedik, elhagyott öregeknek, szenvedő szegényeknek... A községek vessenek ki önkéntes szeretetadót e célra, pénztárukból a községek, egyesületek, intézetek és szövetkezetek adjanak össze pénzt. Üzenjünk hadat a nyomornak!

Olvasóinkat felkérjük, küldjenek híradásokat a szép mozgalmról s mi leközljük az «Uj Barazda»-ban és a «Vasárnap»-ban. Hadd lássák a többi községek is a jó példát. Kézüljünk karácsonyra, meleget vigyünk a nyomorgókhoz s akkor a gyűlölet fulánkját is kioljuk. Nyissátok ki szíveiteket, hogy a szegény is énekelhesék majd veletek, ha kioszjátok a szeretetadományokat:

Dicsőség mennyben az Istennek,
Békesség földön az embernek!

Budapest, december 3.

A TIZENKETTEDIK ÓRÁBAN. Betblen István a nagy és sürgős feladatok egész sorával állt a nemzet és a pártok elé. A földreform sürgősebb végrehajtására nagyon életrevaló tervei vannak. A bázelyeken való építkezést akarja meghőnyíteni. A rokkantak helyzetének rendezéséről törvénytervezete van. A megyei és községi képviselőtestületeket új alapon akarja választatni. A választójogi törvényt tető alá akarja hozni, hogy a fölfordulás ne fenyegetse az országot a jövőben sem. A drágaság, a nyomor ellen jött barci tervekhel. S arra bivaikozott, hogy nagy az elégtelenség országszerte, amelyet alattomos célokból lekiismeretlen elemek szítanak is. A tizenkelledik óra ütött. A nemzetgyűlési pártok ne létovázzanak, hanem cselekedjenek. Ha nem végzik el munkájukat, hanem civődással telik el a bátralevő idő, akkor osztoznak a felelősségben. amiért irott malaszt maradt sok sürgős teru. Nem elég felvilágosítani az egyszerű embereket, hogy a megélbetés egész Középeurópában nebéz s mindenütt azért nebéz, mert rossz a békeszerződés. Meg kell lenni minden lebetőt a nyomorúság enybitésére. Erre össze kell fogni, nem szétbúzni. Ádás kíséri azoknak a lépteit, akik mezbhallják a jó szót, de a nemzet megrontói azok, akik a szétbúzást szítják...

A FÖLDVAGYONVÁLTSÁG KEDVEZMÉNYES LEROVÁSA. A vagyonváltágról szóló 1921. évi törvény cikk 4. §-a kimondja, hogy a mezőgazdasági ingatlannál a birtokos összes földterületeinek minden kataszteri boldja után a kataszteri tiszta jövedelem szerinti tabllazatban kijelölt kulcs alapján kivettl tüzamennyiséget tartozik megfizetni. A búza helyett a lőzsdei árat is fizetbeli a vagyonváltásg kötelezett. A búza lőzsdei ára ma 2600 korona körül jár. A törvény ugyanezen szakasza azonban rendkivűli kedvezményt nyujt azoknak, akik a törvény életbeléptetésének napjától számlott 3 hónapon belül fizetik földbirtokvagyonsváltásgukat. Miután a törvény kibirdetése, illetve életbeléptetése 1921. szeptember 7-én lőrtént, a három hónapos kedvezményes fizelési határidő néhány napon belül, december 6-án jár le. Akik ezen időn belül fizetik meg földbirtokvagyonsváltásgukat, azoknál a mai lőzsdei ár helyett ezer koronás búza ár jön számításba. Más szóval, akik földvagyonsváltásgukat december 6-ig készpénzzel tefi:etik, azok a vagyonváltásgból rajuk eső tüzamennyiség helyett métermázsánként 2600 korona helyett csak ezer koronát tartoznak fizetni. Bar a gazdák szervezelei és lopunk szerkesztősége is megkereste a pénzügminiszteriumot, hogy mivel a kivételék még nem lőrténtek meg, a december 6-iki határidői bosszabbtsa meg, úgy tudjuk, hogy a pénzügminiszterium ebbe a megbosszabbításba nem megy bele. A földművelő és gazdaközönségnek akarunk szolálatot tenni lebat, mikor figyelmezteljük erre a fontos határidőre, hogy ezen napig fizesse be földvagyonsváltásgát, mert különben a magas lőz:deár szerint kell adoznia. Fele vagyonváltásgot sem kell fizetnie annak, aki figyelmeztetésünket megsvűvelve, december 6-ig fizeli be földvagyonsváltásgát. Hogy csak egy példara utaljunk, egy 20 boldos gazdánál, akinek kataszteri tiszta jövedelme boldanként 15 000 korona, annál a december 6-iki határidő elmulasztása 32.000 korona különbözetet jelent, mert december 6-ig 20.000 koronával szabadulbat a vagyonváltásgot, azonban 52.000 koronát kell fizetnie vagyonváltásg gyanánt. Szóló-és erdőbirtoknál nem kell vigázni ilyen határidőre, mert ott nem búzában van megallapítva a vagyonváltásg, hanem pénzben. Tájékozatásul közöljük, hogy földvagyonsváltásg alól mentesek az allami, községi és kultúralis alapítványú birtokokon kivűl az egy kataszteri boldat meg nem haladó földbirtokok s a kiosztott bázelyek. Aki egy évig volt a fronton s 50 boldnál kisebb a birtoka,

a vagyonszállásnak csak $\frac{2}{3}$ -át fizeti. Ugyanannyit fizet az egynél több gyermekes hadiözvegy s a hadirokkantak is, ha legalább 50% ig váltak rokkanttá. Teljesen mentes a vagyonszállás alól azon egynél több gyermekes hadiözvegy s 50% os vagy ennél súlyosabb hadirokkant, akinek földbirtoka 5 hold-

nál nem nagyobb. Mivel a földvagyonszállás kivetése még nem történt meg, hogy olvasóink tudbassák, mennyi vagyonszállás esik majd rájuk földbirtokuk után (nem kell ide számítani a szőlőt és erdőt), itt közöljük az egy hold után fizetendő vagyonszállás tételeit:

A birtok nagysága kat. holdban	Ha a kataszteri tiszta jövedelem átlaga egy holdra																				Ha földben adózik
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	
	korona, akkor egy-egy kataszteri hold után fizetendő búzamennyiség kilogrammokban																				
0—1																					
1—5	26	29	31	34	36	38	41	43	46	48	50	53	55	58	60	62	65	67	70	72	6 ⁰ / ₀
5—10	40	43	47	50	54	58	61	65	68	72	76	79	83	86	90	94	97	101	104	108	9 ⁰ / ₀
10—20	44	48	52	56	60	64	68	72	76	80	84	88	92	96	100	104	108	112	116	120	10 ⁰ / ₀
20—50	48	53	57	62	66	70	75	79	84	88	92	97	101	106	110	114	119	123	128	132	11 ⁰ / ₀
50—100	53	58	62	67	72	77	82	86	91	96	101	106	110	115	120	125	130	134	139	144	12 ⁰ / ₀
100—500	57	62	68	73	78	83	88	94	99	104	109	114	120	125	130	135	140	146	151	156	13 ⁰ / ₀
500—1000	62	67	73	78	84	90	95	101	106	112	118	123	129	134	140	146	151	157	162	168	14 ⁰ / ₀
1000—2000	66	72	78	84	90	96	102	108	114	120	126	132	138	144	150	156	162	168	174	180	15 ⁰ / ₀
2000—10000	75	82	88	95	102	109	116	122	129	136	143	150	156	163	170	177	184	190	197	204	17 ⁰ / ₀
10000—50000	84	91	99	106	114	122	129	137	144	152	160	167	175	182	190	198	205	213	220	228	19 ⁰ / ₀
50000 feül	88	96	104	112	120	128	136	144	152	160	168	176	184	192	200	208	216	224	232	240	20 ⁰ / ₀

MI HÍR A POLITIKÁBAN?

Horthy Miklós kormányzó a múlt héten is folytatta a kibontakozás tárgyában megkezdett kihallgatásokat és több képviselő meghallgatása után

újából Bethlen István grófot jelölte ki miniszterelnöknek.

Bethlen István gróf rögtön érintkezésbe lépett a pártvezérekkel, nevezetesen nagyatádi Szabó Istvánnal, Rubinek Gyulával, Mayer Jánossal és Gaál Gasztonnal és ismertette programját. A kijelölt miniszterelnök megjelent a keresztény pártok értekezletén és elsőnek a kisgazda-és földművespártot kereste fel. Bethlen kérte a pártot, hogy tegye lehetővé programja alapján az egységes párt létesítését. Most, amidőn az ellenzék egy frontba tömő-

rül, a kormányzati politika csak egységes pártra támaszkodhatik. A kormány úgy, mint eddig,

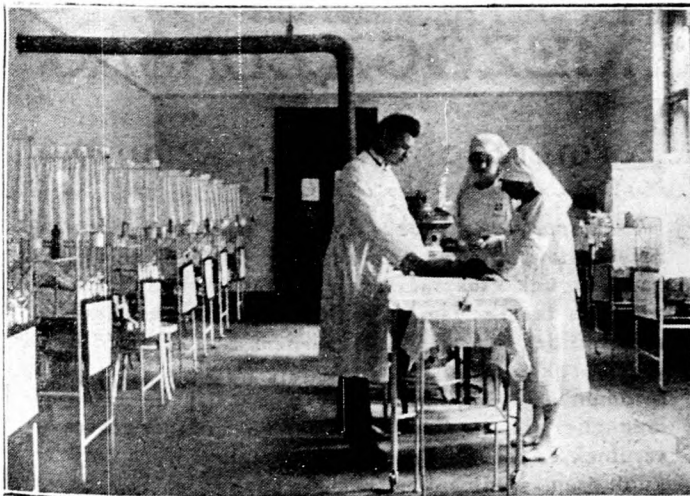
nemzeti, agrár és keresztény irányt fog követni és különös kötelességének tartja a felekezeti egyetértés ápolását. A királykérdésben a kormány a kezdeményezést alkalmas időpontban kívánja megtenni, de addig is törvényhozási úton gondoskodik arról, hogy nemcsak a legitimisták, hanem a szabadkirályválasztók propagandáját is meggátolja. A kormány sürgős feladatai közé sorolja

az új választójogi törvény

megalkotását és a

közigazgatás nemzeti és demokratikus reformját.

A cenzurát már az új sajtótörvény előlét megszünteti. A földreform gyorsabb ütemű végrehajtása érdekében kiterjesz-

Gróf Apponyi Albert Anya-otthon a fővárosban.

Az újszülöttek terme. A kép baloldalon egymás mellett a csecsemők ágyacskái. Elöl az orvos és a kórházi kellekek.

Az anyák ebédlője és foglalkoztatója. Az otthonban a szegénysorsú anyák és csecsemők ingyenes ellátásban és ápolásban részesülnek.

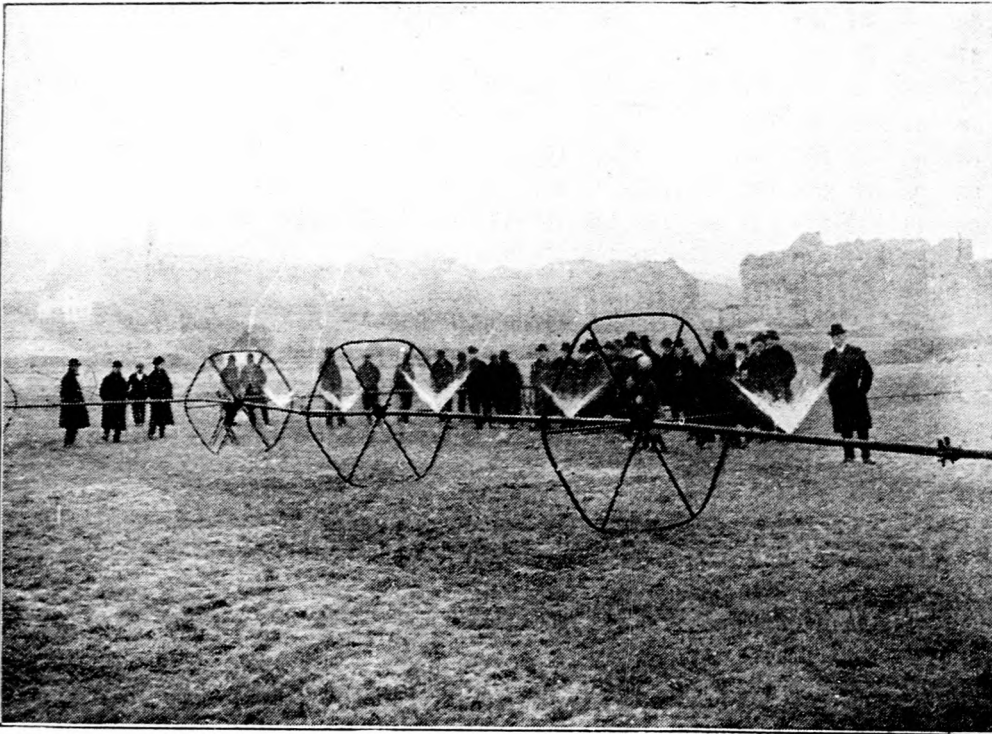
lik a Földbirtokrendező Biróság szervezetét és a vidéken több tárgyaló-bizottságot állítanak fel. Ugyancsak gondoskodik a kormány

a tűzhelyek felépítéséről.

A rokkantak ügyét végleg rendezi az elkészült javaslat. A költségvetést takarékoság szempontjából a nemzetgyűlés pénzügyi bizottsága bírálja el.

A jövedelmi és vagyonadó kivetéséről

rendelet útján intézkednek. A közéletmezés terén pedig az újból jelentkező áruuzsora és árdrágítás, továbbá az áruelejtés ellen megfelelő rendszabályokat léptetnek életbe. A párt a kijelölt miniszterelnök által kifejtett kormányzati munkaprogramot elfogadta és magáévá tette.

Permetező öntözés.

A részletek megbeszélésére pedig egy tizenötös bizottságot küldött ki.

A keresztény párt és a disszidensek hasonló szövegű határozatot hoztak és az általuk kiküldött hat-hat tagu bizottsággal a kisgazdapárt tizenötös bizottsága a miniszterelnök vezetésével

közös értekezletre

gyűlt össze és ezen Rubinek Gyula felszólalására kimondták, hogy magukéva teszik Bethlen programtervezetét és az egységes párt megalakítására megvárják a kisgazda- és földművespárt kezdeményezését.

Választási mozgalom Baranyában.

A délvidék felszabadulása után kiegészült csonka kerületekben december 11-én lesz az új választás. Patacsi Dénest a szentlőrinci, Muszti Istvánt pedig a szalántai kerületben a választók törheteilen kitartásukról biztosították.

Nemzetgyűlés.

November 23. Gaál Gaszton elnök harmincnál több képviselő kérésére a házszabályok értelmében egybehívta a nemzetgyűlést, amelyen Rassay Károly kifejtette az összehívás tulajdonképeni okát. Bethlen István gróf miniszterelnök rövid felszólalásában azt hangoztatta, hogy lemondott kormánynak nincs joga politikai kijelentéseket tenni és a világ valamennyi parlamentjében az a gyakorlat, hogy amíg az új kormányt nem nevezik ki, nem tartanak ülést. Rassaynak azt az állítását, hogy a kormány parlament nélkül kormányoz, visszautasítja és felhívja figyelmét arra, hogy a parlament augusztus végéig szakadatlannul együtt volt, akkor kormányzóí kézirattal napolták el egy hónpra, azóta pedig a parlament napolta el önmagát.

Rassay hiába kifogásolja a velencei egyezményt, mert ebben

mi területet szereztünk vissza.

Ami a királypuccsot illeti, az összes diplomáciai ügyiratokat nyilvánosságra hozzák egy úgynevezett

Zöld Könyvben.

A kormány foglalkozik még azzal is, hogy az új amnesztia-rendeletet visszamenőleg is kiterjeszti. Ezután kérte a Házat, hogy az új kormány megalakulásáig napolja el a Házat. Ezzel szemben Apponyi Albert gróf sürgeti a mentelmi ügyek tárgyalását és kívánatosnak tartja, hogy a nemzetgyűlés ülésezésében ne álljon be hosszabb szünet. A szavazás során a nemzetgyűlés nagy többséggel a miniszterelnök javaslatát fogadta el és néhány jelentéktelen interpelláció után az ülés véget ért.

MEZŐGAZDASÁG

Permetező öntözés szántókon.

Irta: Habekost Alajos mérnök.

(Képpel.) Az utóbbi években ismétlődő szárazságok beigazolták, hogy a szántóföldek öntözése nélkül mezőgazdaságunk csak mérsékelt kilátásokkal léphet a többtermelés terére. Ismert öntözőmódozatokkal azonban a szántóföldek sikeres öntözése nem biztosítható. A szükséges árokhálózatok és területátalakítások költségei oly földmunkát igényelnek, melyek a talaj megmunkálását megnehezítik, avagy minden megmunkálásnál erősen megsérülnek és tönkre is mehetnek. Amellett ilyen öntözés — különösen szántásokon — igen nagy vízveszteségekkel jár olyannyira, hogy a nehéz vízbeszerző lehetőségek a közellátást kétségessé teszik.

Újabbban, különösen Németországban, egy új öntöző eljárás van terjedőben, mely a területek átalakítását feles-

legessé teszi és minden terepalakulathoz hozzásimul. Ilyen öntöző eljárást mutatott be az Országos Magyar Gazdasági Egyesület november 26-án Budapesten.

Ez az eljárás a természetes esőt leginkább megközelíti. Lényegében nyomás alatt álló vizet vascsövezetekben vezet az öntözendő területekhez, ahol azt alkalmasan szerkesztett nyílásokkal elporlasztja, elpermetezi. Ezért legáltalában *permetező öntözésnek* nevezhető. Az elpermetezést végző kifolyó nyílásokat — *szórókat* — hordó utolsó cső rész sokszor áthelyezendő lévén, kerekre helyezendő.

A bemutatáson működésben volt ilyen öntöző szerkezetet a képünk mutatja be, amelyen a szerkezet működő állapotban látható, amint öntöz. A bemutatáson a vizet egy benzintorral hajtott szivattyú szolgáltatta a közelben álló tóból.

Az öntözés gazdaságos és jövedelmező, amit bizonyít, hogy ilyen és hasonló szerkezetekkel Németországban mind nagyobb és nagyobb területeken berendezkednek.

Az öntözés legnagyobb hasznát a hosszú tenyészidejű növényeknél, répánál, dohánynál, különösen burgonyánál biztosít.

Hasonló berendezésekkel a gödöllői állami burgonyakísérleti telep az idén, a száraz időjárás mellett 156 méter-mázsa burgonyatermést ért el katasztrális holdankint.

A merinó-birkák.

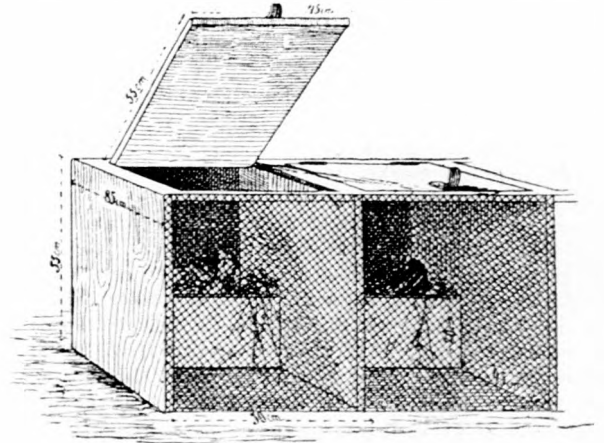
Irta: Tóth István.

A merinó-birkák Spanyolországból származnak, ahol valószínűleg olyan módon keletkeztek, hogy a belföldi spanyol parlagi juhokat finomgyapjas északafrikai birkákkal keresztezték. Úgy látszik azonban, hogy eredetileg a spanyol merinók az ázsiai cserkesz-juhoktól származnak, amelyek már a régmúlt időkben kerültek Észak-Afrikába, ahonnan később állítólag a *mórok* vitték volna Spanyolországba. Itt fejlődtek ki jellegzetes tulajdonságai, amiért méltán tekinthetjük Spanyolországot a nemesített gyapjas juhajték anyaországának. Innen indult messzi útjára a selyembirka, amellyel aztán idővel megnevesítették az egyes művelt államok parlagi juhállományának majdnem legnagyobb részét.

Testüket valódi gyapjú borítja, amiért *lisztagyapjas* juhoknak is nevezzük a merinó-birkákat. Szőrükönösükben, vagyis bundájukban csakis egyik félesége fordul elő a szőrnek, az ú. n. *alszór* (*pehelyszál*), amely voltaképpen tiszta gyapjuszálak tekinthető. Ezen szőrképződmény abban különbözik a rendes szőrtől, hogy nincsen benne velőállomány. Bundájukból a velőállománnyal bíró *felszór* teljesen eltűnt az okszerű tenyésztés következtében. A bárány gyapjában mint tűzött-szór előfordul néha a felszór, de az első éven belül eltűnik. A merinók gyapjuszála (*alszóre-pehelyszála*) rövid, nagyon vékony, finom, igen zsíros, sűrű növéssé (tömött állású) és kunkorodott, vagyis erősen göndörödött, amely utóbbi tulajdonság a hőségesen kiválasztott zsíros veríték következménye. Bundájuk évi növése nem több mint 2—8 cm. hosszúságú. A gyapjuszálak úgy pászma-, valamint fűrtalkotásra is hajlamosak. A merinók nemcsak finom szövetek, hanem elsőrendű *posztók* készítésére is a legalkalmasabb gyapjút szolgáltatják. A kosoknak rendszerint erős, csigaszerűen csavarodott szarvai vannak, az anyajuhok pedig többnyire szarvtalanok, de előfordulnak Németországnak jelenleg olyan tenyésztetek is, amelyeknek állatai mind a két nemből szarvtalanok.

A merinó hazája tehát Spanyolország, ahol tenyésztése a középkorban igen magas fokon állott. A nyájak tulajdonosai, névszerint a nemesség és a kolostorok, azt az *előjogokat* élvezték, hogy juhait a messze fekvő állami legelőkön, nyáron az északi hegyekben, télen pedig a déli síkságokon legeltethették, amely célból nyájuk kétszer indultak évente távoli vándorútjaikra. Ezért *«vándorjuhok»*-nak is nevezetnek. Egyes spanyol nyájak különös *válfajták* fejlődtek ki, amelyek egyrészt a gyapjú minőségében és mennyiségében, másrészt az állatok nagyságában sajátos jelleget vettek fel. Ezen nyájak legkitünőbbjeiből származtak azok a merinószállítmányok, amelyek mintegy alapját képezték az európai merinótenyésztésnek.

Spanyolországban abból a célból, hogy országuk részére tarthassák fenn a finom gyapjú termelésének az egyedárúságát, egészen a 15. évszázadig szigorúan megtiltották az élő merinók kivitelét. Merinókat Nagy Fri-

Kotló-fészek.

Ily berendezés zavartalan nyugalmat biztosít a kotleknak. Ha időnkint mézszejjel kívül-belül megmossuk, a férgek se ülnek benne tanyát.

gyes hozatott be először Poroszországba, de rosszul sikerült a kísérlete. Spanyolországból a 18. évszázad második felében (1765-ben) érkezett az első nagyobb szállítmány (kosok és anyajuhok) az akkori Szász választó-fejedelemségbe (a mai Szászországba); később Poroszországba, aztán Ausztriába (1769-ben) és Franciaországba (1752-ben és 1776-ban) hoztak be merinójuhokat, amely országokban idővel kiváló eredménnyel folytatták a selyem-birkák tenyésztését. Azok a kísérletek azonban, melyeket a merinótenyésztéssel Angliában és Svédországban végeztek, teljesen hajótörést szenvedtek.

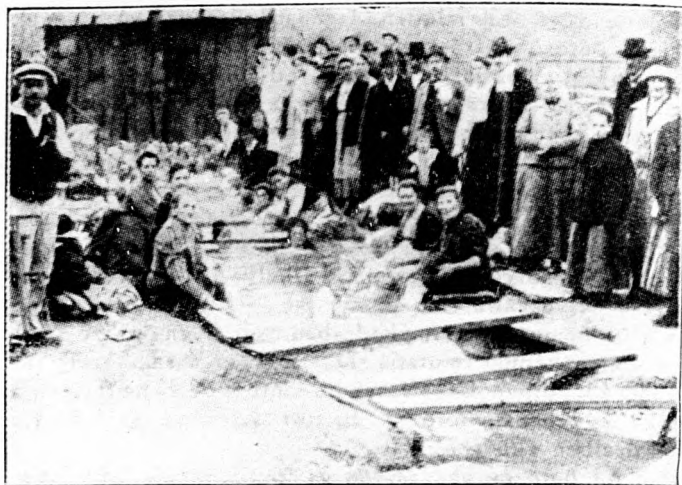
A merinó-juhok a gondos tenyésztés folytán nemcsak hogy kitünően beváltak Németország-, Ausztria- és Franciaországban, hanem egyes tenyésztetek nem sokára jobb hírnevet és magasabb értéket is értek el mint Spanyolországban. Az idők folyamán olyan finom és keresett gyapjút termeltek, hogy ebben a tekintetben csakhamar túlszárnyalták az anyaországot. A három államban egészen különböző állatok fejlődtek ki; Németországban a gyapjú finomságára, Ausztriában lehetőleg a gazdag gyapjubenőtségre és Franciaországban pedig az állatok nagyságára fordítottak kiváló gondot. A különféle irányban való tenyésztés következtében *válfajtája* (tipusa) keletkezett a merinó-birkának,

amelyek közül az *elektorát*, a *Negretti*- és a *Rambouillet*-*jub* vívott ki magának nagyobb hírnevet és szélesebb elterjedést.

FÉSZKESVETÉS. Fészekbe vetjük az oly növényeket (burgonya, bab, kukorica), melyekből 1—2 tő nagy talajterületet használ ki. A legtöbb kiscgazda szemmérték szerint bizonyos távolságra kézi kapával készlt egy kis gödröt s ebbe helyez egy-két magot (vagy gumót) és azt ismét kézikapával takarja be. Szemmérték szerint azonban ritkán sikerül a sorok és növények egyenlő távolságát biztosítani, miért is célszerűbb előzőleg a földet hosszában és keresztben a sorjelzővel (gereblyéhez hasonló eszköz, melyben a fogak olyan távol esnek, mint amilyen távolra a növényeket ültetni kívánjuk) megjárattatni s a fészkeket ott készíteni, ahol a sorok egymást keresztelik. A sorjelzővel való fészkesvetés haszna abban fog nyilvánulni, hogy kevés vetőmag kell, az egyezési munka elmarad és fogatos eszközökkel (lókapa) hosszában-keresztben járhatunk a földön.

A TEJ SZÜRÉSE. A teje fejtés közben a tejelő állatról, a fejő ruhájáról, az istálló levegőjéből igen sok piszok hull bele, melyek vagy feloldódnak a tejben s így kellemetlenné teszik ízét, vagy az edény fenekére süllyednek, undorító üledéket alkotnak s mindenképen csökkentik a tej tartósságát. Ezért kívánatos, hogy a fejtőedények, a fejő kezei, ruhái, a tejelő állat bőre legyen okvetlenül tiszta. Ugyanis olyan ideális szűrőt még nem szerkesztettek, mely a tejből minden belé-hullott idegen anyagot ki tudna választani. A legkevésbé ártalmas: durva piszokrészeket (szőrszálakat, homokszemcséket) ugyan kiválasztják a modern vatta- és kavicsszűrők, de azon piszok anyagot, mely a tejben feloldódott, azt már semmiféle mester-séges úton nem tudjuk eltávolítani. Igaza van tehát annak, ki a „szűrést” csak a tej szépítésének tekinti és nem a piszokosság orvosságának. Némely bajor és svájci szövetkezetben a szűrés el is van tiltva, hogy az átvétel után a szövetkezetben eszközölt szűréskor meggyőződést szerezhessenek arról, hogy melyik szállító milyen tisztasággal végezte a fejtést. Iparkodjunk tehát tiszta kezeléssel a szűrészt feleslegessé tenni, de addig is, míg ezt gyakorlati kénytelenek vagyunk, főleg három dologra irányítsuk figyelmünket. A szűrő legyen elég sűrű, mert annál több szilárd részt tart vissza, túlsűrű szűrő azonban gyorsan eltömődik s így lassan szűr. Foganatosítsuk a szűrészt minél előbb, lehetőleg azonnal a fejtés után, mert annál kevesebb idejük lesz az oldható szilárd részeknek a tejben feloldódni. A szűrőt szűrés közben is gyakran tisztogassuk, mert különben az utánontott tejsugár belemossa a piszokot a szűrő alatti tejebe.

AZ OLAJPOGÁCSÁK TAKARMÁNYÉRTÉKE. Az olajos magvakból (repce, napraforgó, kender, lenmag stb.) tudvalevőleg úgy készítenek olajat, hogy a megrostált és esetleg lehéjazott magvakat kendőbe vagy acélládikákba helyezik s igen nagy nyomású sajtókkal hidegen préselik, vagy pedig felmelegítik 90—100° C-ra s azután 3—4 szer akkora nyomással préselik ki az olajat. Modernebb olajgyárak a megőrölt olajmag lisztre zsiroduló folyadékokat vezetnek (szénkéneg, benzín, kénessav stb.), melyek a zsírt kioldják s ezután — a pálinkafőzés mintájára — desztillálás útján választják szét az olajat és az oldó folyadékot. A préselés, illetőleg oldás után visszamaradt anyag az „olajpogácsa” vagy „pogácsalisz”. Ezen olajgyári hulladékok még némi olajat (4—12 százalék), sok fehérjét (20—30 százalék) és egyéb olyan anyagokat tartalmaznak, melyet az állatok jól emésztenek és különösen a fejős, valamint a növendékállatok igen jól hasznosítanak. Az olajpogácsák emiatt a legértékesebb abraktakarmányok. Vásárlásuknál azonban ki kell kötni: a) hogy 10—14 százaléknál több víz ne legyen bennük, mert a nedves pogácsa romlandó (penészedik, avasodik); b) a fehérje és zsírtartalmat, mert ezeknek mennyiségétől függ takarmányértékük; c) földes tisztatlanságokat, mérgező gommagvakat ne tartalmazzanak; d) ne melegítsék föl őket préselés közben túlságosan, mert az ilyennek emészthetősége csekélyebb. Az olajpogácsákat szellős, hűvös, száraz helyen kell megőrizni. Etetés előtt meg kell őrölni és a felszeletelt répara stb. hinteni. Megnedvesíteni csak közvetlenül az etetés előtt szabad.

Csodaforrás Ausztriában.

Schallerbachnál van ez a medence, 37 Celsius fokos meleg nagyon kérés vízzel, amely ötszáz méter mélyből tör elő. A forrásból naponta öt és fél millió liter víz kerül felszínre. Természetesen a környék lakói, a víz gyógyító erejében bízva, tömegesen keresik fel a forrást.

TANÁCSADÓ

KÉRDÉS. Mint nyugalmazott csendőr-tiszthelyettes mily módon és körülmények között juthatnék polgári álláshoz? (K. L., előfizető.) — **FELELET.** Hogy kérdésére válaszolhassunk, tudnunk kellene, hogy állami, közigazgatási, vagy magánvállalatbeli állásba kíván jutni.

KÉRDÉS. A köztisztviselőknek felemelt segélye kiterjed-e a hadirokkantakra is? (V. J. H. B.) — **FELELET.** Nem.

KÉRDÉS. A házhely és földigénylők hogyan kérhetik az eljárás megindítását? (Magyarújfalú.) — **FELELET.** Akik a földbirtokreform törvény értelmében házhelyhez és földhöz juttathatók, írják össze névsorukat és a kérvényt (a minta a kiadóbizualunkban ítz koronáért kapható) közvetlenül az Országos Földbirtokrendező Bizársághoz (Budapest, V., Markó-utca 16.) küldjék be. A kérvényre ötkoronás okmánybélyeget kell tenni.

KÉRDÉS. Borsómat zsiszik megtámadta, hogy tudnám a borsót megmenteni? (K. S.) — **FELELET.** A borsónak a zsisziktól való mentesítését tárgyalja az „Útmutatás zsiszikes borsónak fertőtlenítéséhez” című füzet. A füzetet kérésre a Magyar Rovartani Állomás (Budapest, II., Kitiibel Pál-u. 3.) készsággel küldi meg az érdeklődő gardaközönségnek.

KÉRDÉS. Építőanyagul kőzsénalak áll rendelkezésemre, miként lehet azt felhasználni? (Veszprémi előfizető.) — **FELELET.** Kőzsénalakból jó hőelszigetelő falazatot lehet készíteni. A salakot 1 : 4 arányban kell oltott mésszel összekeverni, mindig csak oly nedvesre, hogy azt jól csömöszölni lehessen, mert utóbbtól nemcsak a fal szilárdsága, hanem a csömöszölés előrehaladása is függ. A csömöszölés deszkákból készített szekrényekben történhet, vagy pedig a földem és földrész-szerkezet faanyagából állítunk fel két deszkafalat, melyek közé azután a mésszalakkeveréket 10—15 cm. vastag rétegekben csömöszöljük.

KÉRDÉS. Fajtisza plymout baromfi hol szerezhető be? (K. S.) — **FELELET.** Fajtisza plymout beszerezhető Biró Lajosnál (Tatatóváros).

KÉRDÉS. Hol szerezhetném be a szövetkezeti életet tárgyaló könyveket? (Sz. Gy. Szegvár.) — **FELELET.** A Magyarországi Szövetkezetek Szövetsége (Budapest, IX., Üllői-út 25.) a legnagyobb készsággel küldi ily irányú könyveket az érdeklődőknek, méltóztatsek oda fordulni.

KÉRDÉS. Hogyan lehet hernyók ellen védekezni? (B. M.) — **FELELET.** Tessék a M. kir. Rovartani Állomáshoz (Budapest, II., Kitiibel Pál-utca 3.) fordulni, ahonnan a kérdést tevőknek a legnagyobb készsággel díjmentesen adnak felvilágosítást.

VASÁRNAPTÓL VASÁRNAPIG

MUNKÁBAN AZ OSZTRÁK PROPAGANDA A NÉPSZAVAZÁSI TERÜLETEN. A nyugatmagyarországi népszavazási területen az osztrákok kétségbeesett propagandát fejtenek ki, hogy a népszavazás a maguk javára dőljön el, jóllehet a nagykövek tanácsának határozata értelmében a népszavazási területen tilos

A Műcsarnok őszi tárlatáról.
Karlowszky Bertalan: Női arckép.

mindenféle propaganda és ezt a Sopronban székelő tábornoki bizottság ellenőrizni és meggátolni tartozik. A tábornoki bizottság legutóbb Bécsben tartózkodott a népszavazás lebonyolításának megtrágyalása céljából és ugyanez okból a napokban Budapestre érkezett. Ezt az időt használták fel az osztrákok. Most már egészen nyíltan végzik a propagandát. Legutóbb a soproni gazdapolgárok negyedének három utcájában: a Kis-, a Hid- és a Balfi-utcában ragasztottak ki a házak kapujára és a falakra röpcédulákat az osztrák agitátorok. A röpcédulák hatsoros németnyelvű propagandaverset tartalmaznak és az Ausztria melletti szavazásra szólítják föl a soproni gazdákat. Megállapítható, hogy a soproni gazdák, akiknek a röpcédulák és a plakátok szólnak — maguk tépik le azokat a falakról — ékes bizonyosságául annak, hogy az amúgy sem kétséges magyar győzelem megdöntetlen. A hatóságok e röpcédulák ügyében nyomban megindították a legerélyesebb nyomozást.

OLASZORSZÁG KÉPVISELŐJE AZ ÚJ KIS ÁLLAMOK LEFEGYVERZÉSÉT KÖVETELTE WASHINGTONBAN. Olaszország kiküldöttje a washingtoni értekezleten elmondott beszédében azt hangoztatta, hogy Olaszország csak abban az esetben fogadja bizalmatlanság nélkül Franciaországnak a szárazföldi fegyverkezés fenntartására irányuló indítványát, ha Franciaország hozzájárul azoknak a közép- és kelet-európai új államoknak lefegyverzéséhez, amelyek túlságosan nagy katonai felszereléssel kerültek ki a baborúból. Ezek az államok állandó kardcsörtetéssel fenyegetik a békét és eredetüknek nem lévén szilárd erkölcsi alapja, minden pillanatban bárkit is készek szolgálni. Schanzer olasz kiküldött azt követelte, hogy ezeknek az államoknak hadihajókat és katonai felszerelést ne lehessen szállítani. Olaszország kormányának és közvéleményének az a megdöntetlen felfogása, hogy Európa békéje csakis ezeknek az államoknak kíméletlen lefegyverzésével érhető el és épen ezért Olaszország mindvégig ragaszkodik ehhez a felfogásához.

BÉFEJEZTÉK AZ UTÓDÁLLAMOK ÉRTEKEZLETÉT. Az utódállamok portorosei értekezletének utolsó ülésén Avezzana báró elnök záróbeszédet mondott, amelyben utalt az értekezlet eredményére, majd egyenként megköszönte a küldötségeknek fáradozásukat. Ezután a különböző egyezményeket hitelesítették, melyekről külön-külön jegyzőkönyvet vettek fel.

UKRAJNÁBAN INOG A VÖRÖS URALOM. A bolsevikellenes felkelés ezidőszerint a Dnyeper jobb- oldalán fekvő összes kormányzóságokra kiterjedt. A felkelő ukrán hadsereg hadműveletei, amelyekkel sikerült megszerezniük a legfontosabb városokat és vasúti gócpontokat, keleti Ukrajnában teljesen megrendítették a szovjet-uralmat. Míg a vörös csapatok meg vert maradványai a felkelőkhez átszöknek, vagy az erdőkben elrejtőznek, addig a kommunista hivatalnokok elhagyják helyeiket és szétszóródnak a szélrőzsa minden irányában.

AZ OSZTRÁK PARLAMENT MEGSZAVAZTA A SZÁZ ARANYKORONÁS TÖZSDEADÓT. Az osztrák pénzügyminiszter törvényjavaslatot nyújtott be a tőzsdelátogatók száz aranykoronás tagdíjáról. Emiatt a börzianerek sztrájkba léptek. A pénzügyminiszter a javaslat bizottsági tárgyalása alkalmával igen éles beszédet mondott, amelyben kijelentette, hogy a javaslaton nem hajlandó módosítani a tőzsde javára. A tőzsdelátogatási adónak aranyvalutában való megállapításával — mondotta többek között — azt akarom elérni, hogy a tőzsde látogatóinak havonként legalább egyszer jusson eszükbe, hogy a korona elértéktelenedésének keserves következményei vannak. A javaslatot a bizottság változatlanul elfogadta s a parlament is megszavazta.

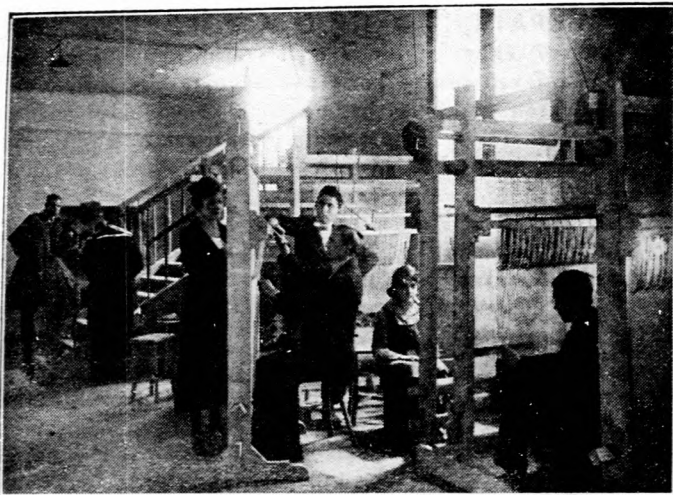
RAVASZ PÜSPÖK — A MAGYAR NŐK HIVATÁSÁRÓL. A Magyar Protestáns Nők Országos Szövetsége az elmúlt héten évi közgyűlést tartott előkelő közönség jelenlétében. Ravasz László dr. püspök felszólalásában többek között a következőket mondotta: A férfiak könnyen megalkuvók, mindig a nőkben tört ki legelőször a meg nem alkuvó, nemzetet megtartó és nemzetet fölemelő uralkodó gondolat. E hazában minden felekezetenek közös áramlásokat kell találnia az együttthaladásra. Legyen a magyar nők szemében az örök elszánt dac, az a dac, amellyel a hulla néz rá gyilkosára. Ez a nemzet a bullává fagyott örök vád elleneségeivel: gyilkosaival szemben. Legyen a magyar nők szemében egy biztató, jobb jövőt ringató reménység. Isten kezében egy magyar ember elég ahhoz, hogy megtarthassa Magyarországot!

A LENGYEL NÉPSZÁMLÁLÁS EREDMÉNYE. Lengyelország területén ez év szeptember 31-én tartották meg az általános népszámlálást. Most fejezték be az egybegyűjtött adatok feldolgozását, amelynek eredményeképpen Lengyelországnak 28,943.000 lakosa van.

Kép Vörös-Oroszországból.

Azok, akik évekként elzárva voltak, ma utolsó ruhadarabjaiktól válnak meg, hogy életüket ideig-óráig fenntarthatassák. A kép baloldalán egy hercegnő kínálja holmiját.

«Turán» szőnyegszövőszeti műhely a fővárosban.

Budán szőnyegszövőszeti műhely alakult, ahol a középosztály sokat nélkülöző tagjai, főként urinők, magyaros díszítésű szőnyegeket szőnek, hogy a magyar ipar gyönyörű termékeit külföldön értékesíthessék és így sorsukon segíthessenek. A kiképzés díjmentes sőt anyagot is ingyen bocsátanak a jelentkezők rendelkezésére. Baloldali képünk a szővés munkáját, jobboldali képünk a kész szőnyegeket mutatja be.

MŰVÉSZI ANYAG- ÉS ROKONIPARI KIÁLLÍTÁST ÉS HÁZIIPARI KARÁCSONYI VÁSÁRT nyit meg az Országos Altruista Szövetség december hó 10-én a VIII., Esterházy-utca 30. (Esterházy-palota) földszintjén levő fényes helyiségében. E kiállításon egyrészt a hazai ipar fejlődése nyer bemutatást, amelyet Ligeti Miklós szobrászművész kerámiai készítményei koronáznak s amelyek ez alkalommal kerülnek először a nagyközönség elé, — másrészt a karcagi kis ködmönök, a háziipar mindennemű készítményei, amelyek karácsonyi ajándékként jutányos áron beszerezhetők. — A kiállítás fővédnöksége: Horthy Miklós kormányzó és József kir. főherceg.

«LAJOS, A SOKRÁNCU». A napokban elhunyt bajor király, III. Lajos, tudvalevőleg nem adott sokat a divatra. Legszívesebben kényelmes egyenruhát hordott, melynek nadrágja a régi módi szerint sokkal hosszabb volt, mint kellett volna és így nagyon sok ráncot vetett. A vicclapok szerették is kigúnyolni ezért Lajos királyt s állandóan «harmonika-nadrággal» rajzolták. Környezete is csak így hívta az uralkodót: «Lajos, a sokráncú». Egyik bizalmasa figyelmeztette is őt arra, hogy a hosszú nadrág divatja már elmúlt. Lajos király mosolyogva válaszolt:

— Nos és mi lenne, ha divatos nadrágot hordanék, amely csak egy szép, egyenes ráncot vet, melyet a szabó vasal rája? Elneveznének valószínűleg: «Lajos, az egyráncú»-nak! Maradjunk tehát csak a réginnél!

A KOMMUNISTÁK LŐPORT ÉS BÜZBOMBÁT SZÓRTAK EL A POROSZ PARLAMENTBEN. Hajnali négy óráig tartott a porosz országgyűlés november 23-i ülése, amelyen elintézték az új házszabályt. A kommunisták delután megkezdett obstrukciójukat egész éjjel folytatták. A többségi pártok tömören együttmaradtak, hogy elvégezzék a szavazásokat. *Éjjeli 11 órakor löport szórtak el az ülésteremben* Különösen a női képviselők a legvadabb szidalmakkal halmozták el az elnököt. *A kommunisták úles fűtőlékekkel és bűzbombákkal dolgoztak, mindez azonban alig tett hatást a polgári pártokra.* A kommunistáknak azt az indítványát, hogy az ülésteremben engedjék meg a dohányzást, elutasították, de azért a kommunista férfi és nő képviselők az elnök lilálmával nem törődve, rágyújtottak.

AZ APA A SIRALOMHÁZBAN — A FIU LAKODALMÁT ŪLI. Az Egyesült-Államok Middletown városában halálra ítélték egy Schutte Emil nevű embert, aki egy családot kiirtott. A szörnyű vád koronatanuja Schutte fia volt, aki az ítélet meghozatalát követő napon, amelyet apja a siralomházban töltött, megtartotta esküvőjét 18 éves, *Monntain* nevű menyasszonyával.

HAROMSZÁZ SZÁZALÉKKAL EMELIK AUSZTRIÁBAN A VASUTI DIJAKAT. Az osztrák kereskedelemügyi kormány az egyre fokozódó drágaságra való tekintettel, kénytelen a közhivatalnokok segélyeit hónapról-hónapra emelni, amely körülmény viszont arra kényszeríti az osztrák kormányt, hogy az államra nehezedő terheket az állami bevételek fokozásával fedezze. Legutóbb a vasuti díjtételeket emelték fel olyképen, hogy december 1-től a személyszállítási díjak a II. és III. osztályon 200, az I. osztályon pedig 350 százalékkal lesznek magasabbak.

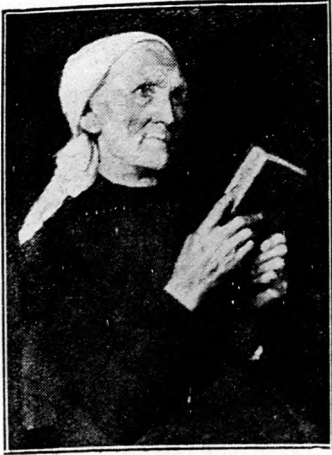
ESŐCSEPPEK HELYETT — EZRESBANKÓK ESTEK. Sajátságos természeti tűneményről adnak hírt az innsbrucki lapok. A napokban ugyanis az innsbrucki főpályaudvaron olyan eső esett, melynél ezresbankók hullottak. A megázott emberek között volt olyan, aki ötvennyolc ezrest szedett össze. Néhány becsületes ember mintegy nyolcvanezer koronát vitt el a rendőrségre ezresekben. Mivel senki sem jelentkezett a pénzért, valószínűnek tartják a rendőrségen, hogy egy tréfáskedvű börtész az értéktelen osztrák ezreseket kidobta valamelyik arra robogó vonat ablakából.

SPANYOLORSZÁGBÓL DÉLAMERIKÁBA KILENCVEN ÓRA ALATT. Eckener Hugó, a Zeppelin-társaság egyik igazgatója nagyszabású légforgalmi szolgálat megteremtésén fáradozik, amely Európát és Délamerikát közt létesítene legi összeköttetést. A forgalmat óriási Zeppelinekkel bonyolítanák le, amelyek kilencven óra alatt lennének meg az utat Spanyolországból Buenos-Airesbe. Egy-egy repülőgép negyven utast tudna felvenni fedélzetére. A társaságot a spanyolok szervezik, minthogy a békeszerződés értelmében a németeknek tilos ilyen társaságot alakítani, azonban a munkálatokban a németek is közre fognak működni.

A FRANCIAK EMLÉKOSZLOPOKAT ÁLLITANAK A FRONT MENTÉN. A franciák eredetileg azt tervezték, hogy sok-sok kilométer hosszú front mentén, amelyet a francia katonák ástak meg a világháború alatt, széles országutat építenek. Ez a terv azonban olyan roppant drága volt, hogy el kellett ejteniük. Mint olvassuk a párisi lapokban, az Országos Turista-Klub országút helyett emlékoszlopokat fog állítani a hajdani francia-német front hosszában. Kétszáznegyven oszlopot ásnak le és a költség így is nem kevesebb, mint egymillió frankba fog kerülni. Ezt az összeget gyűjtés útján teremti elő a klub. Az első oszlopot már le is plelezték Chateau Thierry mellett.

GYŐZŐDJÖN MEG, azután beszéljen ismerőseinek arról, hogy Sternberg zenepalotájában, Rákóczi út 60. minden zenekari és műkedvelő hangszer, meg alkatrész (húr stb.) a legjobb és legolcsóbb.

A Műcsarnok őszi kiállítása.

Kükán Géza: Áhitat.

14.737 HÁZHELYET OSZTOTTAK EDDIG KI. Az Országos Földbirtokrendező Biróság eddig 14.737 egyének adott házhelyet 3942 kat. hold földterülettel; bírókiküldést rendelt el 399 esetben; gazdasági felügyelőségeket, tájékoztató adatok beszerzése végett, megkeresett 1524 esetben; ingatlan eldarablási és megváltási ügyek több száz esetben folyamatban vannak s ez utóbbi alakban már a befejezett tárgyalások alapján közel 1000 holdat osztottak ki.

SZÁZNEGYVENHAT ESZTENDŐS ÖREG EM-

BER. Nemrégiben *Marsaillesben* hajón Konstantinápolyból nagy szakállú, őszhajú aggastyán érkezett, ami magában nem keltene fel-tűnést, de *ez az aggastyán úgy lehel, a világ legöregebb embere — száznegyvenhat esztendő.* Legalább is azt állítja az úti vele, hogy ha nem hamisított, mert az *öreg születési évül 1775 van bejegyezve.* Természetes, hogy az újságírók megrohanták az öreget és a következő képet írják róla: Nagyon magas termetű, nagyszerű az étvágya s az emlékezete is egészen tiszta. Csak a szeme borult el egy kissé. Az újságírók megszámlálták a fogait is és szenzióként állapítják meg, hogy az *öregnek mindössze négy foga hiányzik.* Megvizsgálták az aggastyánt orvosok is tudományosan és százöt, száztiz körül állapították meg az életkorát. Az öreg embert Parisban állandóan nagy csődület követi.

KÉTMILLIÓ KORONA EGYETLEN BÉLYEGÉRT. Londonban legutóbb 490 font sterlingért, vagyis csaknem kétmillió koronaért kelt el egy 1858. évben kiadott, 81 parás moldvalóláh bélyeg, amely még *kézi sajtón* készült.

TIZENÖTMILLIÓ FÉRJ KERESTETIK. A világháborúban annyi férfi esett el s betegedett meg, hogy csak más *tizenöt-millió férfi tudna minden leányt megmenteni a venédségtől.* Európában 1914 óta *hízellettel több nő van, mint férfi,* ezért ne csodálkozzunk, hogy sok helyen már az jött divatba, hogy a *nők udvarolnak a férfiaknak.*

Ami dörög.

Esőre áll az idő, sötét felhők gomolyognak a Kárpátok felett. A tartalékban levő bakák sátrakat vernek és úgy várják az esőt.

Egy napbarnította magyar hanyatt fekszik a tölgy alatt, feje alá vonja karját s tágranyilt szemekkel nézi a gomolygó felhőket és hallgatja az ég zörgését. Már az eső is csepeg, a magyar meg se mozdul, csak nézi az eget.

A pajtás nem állhatja, rászól:
— Mien spekulálsz, komám?

A pajtás nyújtózik:
— Azon emészttem magam, mi lehet az, ami a villámlás után dörög?

— Égi dörgés. Méndörgős ménkül!

ESKÜVŐ A HALÁLOS ÁGYON Debrecenben tragikus eset történt egy uricsaládban. A család menyasszony leánya, *Erdős Margit,* valami pattanástól vérmérgezést kapott s amikor már közeledni érezte halálát, azt a kívánságát fejezte ki, hogy nem akar meghalni anélkül, hogy meg ne kösse házasságát *vőlegényével, Szabó András* tisztviselővel. Teljesítették a haldokló kívánságát. *Hajnali három órákor papot hívtak, aki összeadta a jegyeseket.* A vőlegény átölelte a haldokló leányt s mindketten zokogva rebegtek az esküt. Hangosan sírtak a család tagjai is. *Mikor befejeződött az egyházi szertartás, a szerencsétlen menyasszony könnyei közt is boldog mosollyal tekintett szerelmére, azután hátrahanyaltott és meghalt.*

TIZENEGYMILLIÓ AUTOMOBIL VAN A VILÁGON. A «L'Auto» című francia automobil-szaklap közlése szerint *csaknem tizenegymillió — pontosan 10.922.278 — automobil van a világon.* Ebből *kilencmillió az amerikai Egyesült Államokban* van s az egész világ kénytelen a maradékon, nem egészen kétmillió darabon osztozkodni. *Amerikában minden tizenegy emberre jut egy automobil* A legkedvezőtlenebb az arány a szerencsen Liberia köztársaságban, ahol csak 250.000 lakosra jut egy gépkocsi.

VÁSÁR ÉS PIAC

November 29-én.

Gabonavásár. (Fővárosi árak.) Búza 2520—2550 K, rozs 1620—1660 K, takarmányárpa 1850—1880 K, sörárpa 1925—1975 K, tengeri, szemes 2050—2100 K, tengeri, csöves 1600—1615 K, zab 1840—1875 K, repce 3000—3100 K, köles 1780—1820 K, új bab 1800—1900 K. Az árak feladó vasúttállomáson értendőek 100 kilogrammonként.

Takarmányvásár. Elsőrendű széna 750—800 K, másodrendű széna 560—600 K, búkköny és muhar 950—1000 K, lucerna 780—880 K, préselt szalma 300—330 K, korpa 1120—1145 K.

Vetőmagvak. Árak nyersárúért 100 kilogrammonként: Löheremag 14.000—17.000 K, lucernamag 12.500—15.000 K, bitorheremag 3400—3800 K, mák 10.000—10.200 K, cirokmag 1300—1400 K, napraforgomag 1700—1800 K, Viktória borsó 1900—2100 K, lenmag 3800—3900 K, kendermag 4300—4500 K, tavaszi búkköny 3000—3400 K.

Sertésvásár. Prima uralági sertés 104—108 K, prima szedett sertés 95—100 K, középmínőségű 88—98 K, könnyű 55—70 K, uralági, öreg 90—100 K, öreg szedett 85—92 K, zsír ára nagyban 180—182 K, szalonna 138—145 K, szalaminhús 72—75 K, sovány sertés irányzata nyugodt. Atvészelt 65—82 K nem vészelt 60—75 K.

Borjú- és juhvásár. Borjú 40—64 K, juh 21—28 K.

Szarvasmarhavásár. A budapesti vágómarhavásáron a következő árakat jegyezték, kilogrammonként elősúlyban: Bika jobbminőségű 28—42 K, bika silányabb 18—23 K, ökör jobbminőségű 43—55 K, ökör közep 20—32 K, ökör alárendelt minőségű 13—18 K, tehén 13—34 K, bivaly 18—23 K, növendék 13—24 K, kicsontozni való 11—14 K.

Lóvásár. Eladatott: nehéz igásló 20.000—56.000 K, könnyű igásló 8000—18.000 K.

Zöldségtelék és gyümölcs. Sárgarépa kilója 20—28 K, petrezselyem 28—32 K, zeller 14—26 K, kalarábé, őszi fajta 12—16 K, vöröshagyma, makói 30—32 K, vöröshagyma, közönséges 28—30 K, foghagyma 80—95 K, céklarépa 14—20 K, fejeskáposzta 13—14 K, kelkáposzta 12—16 K, vöröskáposzta 26—36 K, saláta, fejes darabja 2—3 K, retek, fekete kilója 10—14 K, burgonya 8—10 K, tök, sült kilója 5—8 K, karfiol 50—70 K, sóska 14—20 K, paraj 14—26 K, alma, faj 70—100 K, közönséges 45—60 K, körte, faj 60—80 K, szőlő, csemege 70—90 K, gesztenye 40—80 K, dió 75—85 K.

Baromfi és tojás. Élő csirke, rántani való, párja 100—130 K, élő csirke, sütnivaló, párja 140—200 K, kacsza, liba élő hizott kg.-ja 110—125 K, kacsza, liba tisztított hizott kg.-ja 125—140 K, pulyka, élő párja 350—500 K, élő tyúk párja 200—300 K, tojás darabja 550—12 K.

Bőr és inggyű. Borjúbőrt 210 K-t és juhbőrt 42—46 K-t fizettek. Szegeden marhabőr 110—120 K, borjúbőr 130—200 K, juhbőr 38—40 K kilogrammonként zó dsúlyban. A budapesti fagygyűpíacra a nyers fagygyűt a múlt hét óta 10 K-val drágult, fizettek érte a vágóhidon átveve kilogrammonként 40—90 K-t.

Bor. A borpiac tartósan szilárd, dacára annak, hogy a kivitel csak kis keretek között mozoghat. A termelők tartozkodók és a vásárlás főleg belföldi számlára történik, miután az osztrák kereskedők részben rossz valutájuk olytán, részben pedig a szállítási nagy nehézségei miatt csak erősen redukált szükségleteiket fedezhetik.

Időpen pénzemek legmagasabb ára. 1921. november 29-én. Egy drb Napoleon-arany 2850 K, angol font 3100 K, dollár 781 K, francia frank 55 K, lengyel marka 21 f, német marka 329 K, osztrák korona 12 1/2 f, orosz rubel 55 f, román lei 585 K, szokol 850 K, svájci frank 152 K, dinár 1055 K, 1 ezüst korona 36 K. Zürichben 100 magyar korona 070 svájci frank.

Főszerkesztő: MESKÓ PAL. Főmunkatárs: BUDAY BARNA.

Felelős szerkesztő: SCHANDL KÁROLY DR.

Felelős kiadó: MESKÓ PÁL.

ZSOLDOS LÁSZLÓ

A NAGY LÁTHATATLAN

GEBHARDT-TIBOR

1.

A titokzatos motor.

Az országúton porlepte, fehér motor robobott szé-
dületes sebességgel. Honnan indult el, senki sem tudta,
de aki szembe találkozott vele, keresztet hányt magára
és rémült tekintettel nézett utána. Falvakon száguldott
keresztül. Láttára futva menekült az útból mindenki
a főutcán, mögötte összefutott a nép és ijedt képpel
mutogattak utána, mert hisz' a gépkocsi oly sebesen
ment, hogy szinte repült, s aki ebben a pillanatban
még tíz lépésnyiről bámult rája, egy perc múlva már
csak a nyomán kerekedő porfelhőre mutogathatott ide-
ges mozdulatokkal, oly messze volt már tőle.

— Láttá szomszéd? Senki sem ül a motoron!
— Elszabadult; a soffór leesett róla.
— És most majd agyongázol mindenkit, aki útjába
kerül.

De a másik faluban még furcsábbat láttak. Az autó
előtt tipegett háttal neki Rozi néni, a falu süket, öreg
koldusasszonya. És csudálatos dolog, a motor, amelyi-
ken nem ült senki, már messziről elkezdett túlkölni a
süket vénasszonyra. De az nem hallotta.

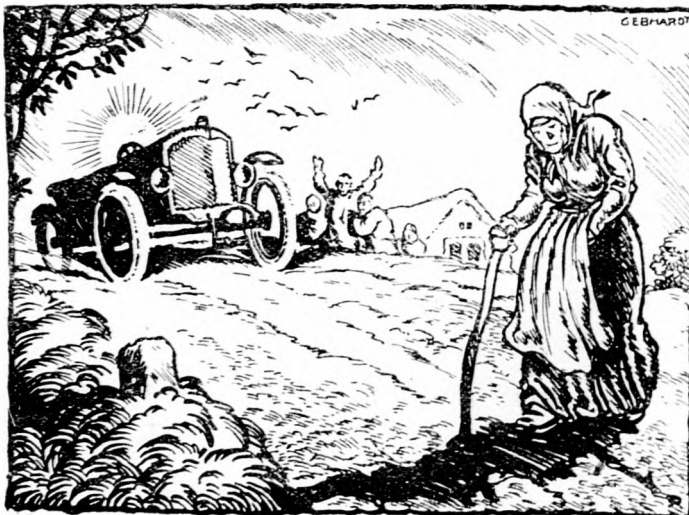
— Elgázolja! — mondták az emberek, de a titok-
zatos gépkocsi ebben a szempillantásban félrekanya-
rodott az út közepéről és pontosan elkerülte a koldus-
asszonyt. Úgy robobott tovább.

— De hát hol ül rajta a soffór? — néztek egy-
másra hihetetlenül az emberek.

— Én nem láttam sehol.
— Én sem.
— Én sem.
— Pedig valaki van
rajta, az bizonyos. Mert
túlkölt a Rozi néni-re.

— De meg oszt' el
is kerülte. Ha senki sem
volna rajta, oszt' csak úgy
magától menne a motor,
akkor nem tudott volna túl-
kölni, se ki nem tért volna
az útból.

Valaki kisütiötte:
— Az ördög ült rajta.
Többen rábólintottak:
— Csakugyan.
— Az már meglehet.
— Biztos, hogy az
ördög motorja volt.

... Elgázolja! — mondták az emberek ...

Ábris gazda azt mondja:

— Szólni kellene a papnak.
— Mondjuk meg neki, mit láttunk.

És már indultak is többen a paplak felé.
A lelkész nem hitte el a dolgot. Csak a fejét csó-
válta jóságosan.

— Tévedtek, kedves hiveim. Káprázott a szemetek.
— De akármilyen legyek — bizonykodott Ábris
gazda. — Nem ült azon a fehér motoron senki, oszt'
mégis túlkölt és mégis elkerülte a vén Rozi nénit.

— Hát nem ültetett más rajta, mint maga az ör-
dög. És láthatatlanná tette magát.

— A Belzebúb.

— A pokol fajtatja.

A jó pap csak megint a fejét csóválta.

— Nehezen hiszem el ugyan, amit mondtok, mint-
hogy azonban mindnyájan egyformán állítjátok a dolgot,
nem mondhatok mást, mint hogy akkor itt valami csu-
dáról lehet szó, amelynek most még nem tudjuk fel-
fogni az értelmét, de aminek előbb-utóbb ki kell derül-
nie, kedves hiveim.

— Mondom, hogy az ördög.

— Lássátok, inkább mindent elhiszek, hanem ezt
az egyet nem.

A hivek álmélkodtak.

— Még pedig azért nem, fiaim, mert ha az ördög
volna a motoron, akkor először is nem volna fehér. És,
ami a fő, az ugyan rá nem túlkölt volna a szegény
öreg koldusasszonyra és el nem kerülte volna. Mert
az ördögben nem lehet
jóság és emberszeretet.
Hanem biztosan keresztül-
gázolt volna Rozi nénin
és magában kacagva szá-
guldott volna tovább. Mert
az ördög akkor boldog,
ha kárt tehet az ember-
ben.

Ez nagyon igaz mon-
dásnak látszott és szöveget
ütött a falusiak fejébe.

— Van benne valami,
könyörgök, változtatta meg
előbbi felfogását Ábris.

— Az ördög csak-
ugyan elgázolta volna a
Rozi-t.

— Hm. De hát akkor
ki vezette a motort?

Egy kis leány, aki anyja kezét fogva szintén ott állott a csoportban a pap szobájában, ártatlanul csengő hangon megszólalt:

— Az Isten.

Az emberek összenéztek.

A pap arca, mintha ettől a szótól megihlette volna valami, egyszerre átszellemült. Áhítatos pillanást vetett a szoba ablakán keresztül a mindenható Isten tiszta, kék égére s aztán odalépett a leánykához és megsimogatta az arcát.

— A gyermek szava Isten szava — szólalt meg érces hangon. — Híveim, térjetez haza békében és szálljatok magatokba, mert egy belső sugalat nekem is azt mondja, hogy ez az ártatlan kis leány találta el az igazat.

S híveitől kísérvé nyomban átment a községházára, hogy telefonozzanak az egész útvonalon a távoleső községekbe, látták-e a rejtelmes fehér motort és mit tudnak róla?

Ott már előbb beszéltek a telefonon s több helységből megkapták az egybehangzó választ, hogy látták a titokzatos fehér motort keresztülrobogni a községen, senki sem volt rajta s a motor azért mégis szabályszerűen túlkölt s az útjába kerülőket kikerülte.

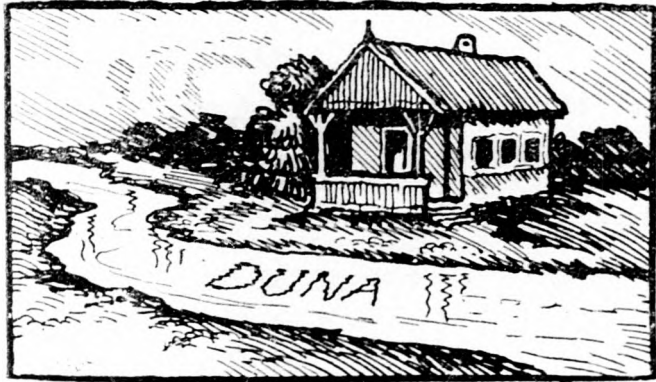
— Nem értjük a dolgot. Elképzelhetetlen! — mondja a jegyző. — Hihetetlen! Hihetetlen!

A pap földerült tekintettel felelt

— En már kezdem érteni, jegyző uram. Én bennem már dereng Ezt az érthetetlen csodat csak a hit tudja megmagyarázni. Itt isteni csoda történik.

S lehajtott fővel halk imába fogott. És csöndesen vele imádkozott mindenki. (FOLYTATJUK.)

REJTVÉNY.

Beküldte: Horváth Károly (Sáp).

A rejtvény helyes megfejtését a megfejtők és nyertesek névsorával 51-ik számunkban közöljük.

A 46-ik számunkban közölt rejtvény helyes megfejtése:

«Lencse, borsó, kása: mind Isten áldása.»

Megefejtők: ifj. Papp Imre, Mile Mihály, Vetési János, ifj. Szűcs Bálint, Mile József, Szobek Lóránd, Kürth János, Megyeri István, Védródy Gusztáv, Nyíri Gyula, Luncsner József, Gere Éroska és Vilma, Gaál József, Boros Mihály, Szabadszállás-i Hangya személynete, Szécsi János, Kulcsár Gizike, Zsoltzay Mihályné, Kovács Béla, Hohhe Lajos, Szécsi János, Kovács Sárka, Sándor Karoly, Kenéz Kálmán, Opauszky Pál, Hubai István, Baukó György, Ungor Imre, Nagy Ilonka, id. Boros Pál, Szijjártó Szabó Benjámín, Horváth Károly, Szűcs Lajos.

Jutalom díjvet nyertek: Hangya fogy. szöve. (Száhad-szállás), Szijjártó Szabó Benjámín (Szenes), id. Boros Pál (Szőnemeti), Nagy Ilonka (Kiujzállás), Ungár Imre (Kivujzállás), Baukó György (Bekéscsaba), Hubai István (Tiszabura), Opauszky Pál (Benedicsaba), Kenéz Kálmán (Hódmezővásárhely), Sándor Károly (Hajdusoboszló).

A 47-ik számunkban közölt rejtvény helyes megfejtését a megfejtők és nyertesek névsorával a jövő heti számunkban közöljük.

A Vasárnap második pályázata.

Tízezer korona értékű jutalom kerül kiosztásra.

1. Pályázat.

Kit tart a magyar Közéletben (tudomány, művészet, irodalom, társadalmi élet) szereplő férfiak közül a legkiválóbbnak és miért?

A pályázó annyi nevet jelöl ki, amennyit akar, de minden egyes jelöltjéről megírja, hogy mi az illető hivatása s milyen cselekedetével érdemelte ki különös nagyrabecsülését és tiszteltét. Mik az érdemei és jeles tulajdonságai ezeknek a férfiaknak?

A beérkezett pályamunkák közül a három legjobbat egyenként ezer-ezer Koronával jutalmazzuk.

2. Pályázat.

Kik a kedvelt írói? Az idáig olvasott könyvek közül, melyik tetszett a legjobban? Mit talált benne szépnek és érdekesnek?

A legjobban tetsző könyvről meg kell írni, hogy mi a könyv címe, ki írta, nagyjában mi a tartalma és miért nyerte meg a tetszését. Kijelölhet egy vagy több könyvet.

A beérkezett pályamunkák közül a három legjobbat egyenként ezer-ezer Koronával jutalmazzuk.

3. Pályázat.

Trefaverseny.

Pályázni lehet vidám történetekkel, mulatságos és nevetető eseményekkel, elmés ötletekkel. A pályázók írják le, hogy milyen élmény, trefa, félreértés, felszeg helyzet, vagy látvány nevetette meg a legjobban őket.

A beérkezett pályamunkák közül a három legjobbat egyenként száz darab szivarral, vagy háromszáz darab cigarettával, vagy 2 kgr. csokoládéval jutalmazzuk választás szerint. Azonkívül még öt sikerült munkát egy-egy könyvvel jutalmazzuk.

4. Pályázat rejtvénykészítők számára:

I. Képrejtvény.

Az alábbi mondat készítenő el képrejtvényben:

«Dolgozz és újra nagy lesz Magyarország!»

II. Betűrejtvény.

Tetszésszerint választott mondatokat kell beküldeni betűrejtvényben.

A két rejtvénytárazatra beérkezett munkák tíz-tíz legjobbját egy-egy kitünő regénnyel jutalmazzuk.

Ki pályázhat?

Valamennyi pályázatunkon résztvehet minden olvasónk, akár előfizetője lapunknak, akár példányonként vásárolja. Természetesen több pályázaton is résztvehet. A pályázat feltétele azonban az, hogy minden pályázó az alább következő szelvényt pontosan és olvasható írással töltsse ki.

A szelvényt ki kell vágni a lapból és a pályamunkához kell mellékelni. Csak olyan pályamunkát fogadunk el, melyhez ez a szelvény mellékelve van.

Ha valaki több pályázatot küld be, mindegyiket külön papíron írja vagy rajzolja!

A pályázatok beküldésének határideje 1921. évi december 15.

A pályázatok a kiküldött szelvényvel együtt a Vasárnap szerkesztőségébe, Budapest, Múzeum-körút 1. sz. alá, kell küldeni.

A pályázatok eredményét a nyertes munkákkal együtt Karácsonyi számunkban tesszük közzé.

A Vasárnap
2. pályázata.

Szelvény.

Mellékelten küldöm a pályamunkámat. Résztveszek

..... számú pályázaton

(Ide kell írni a pályázat megfelelő számát. Ha valaki két pályázaton vesz részt, mindkettő számát írja be.)

1921. évi.....hó.....n.

Cím: ..... (község) ..... (megye)

(olvasható, teljes névalkírás)

életkor).....(foglalkozás).....

Magyarországi
képviselet:

STERNBERG

királyi udvari hangszergyár
Budapest, Rákóczi-út 60.

A „Hangya“

vidéki szövetségeinek tagjai a legjutányosabb árak mellett szereshetik be ruházati cikkeiket, miért is ajánlatos, hogy a kisgazda és földmives egy a saját, valamint a családtagjainak ruhaszükségletét mint: kész férfi öltönyök, férfi és női felsőkabátok, fu- és gyermekruhák, férfi és női kötött kabátok, sweaterek, férfi, női és gyermekharisnyák, szövet- és kelmeárukat

a „Hangya“ vidéki szövetségeitől utján szerezzék be.

Legszébb és legtartósabb szájpadiás nélküli fogak

Finom műfog darabja 100 K-tól. Fogkorona arany-pótló fémből vagy allumiunumból 300 K-tól. 22 karátos aranyból 1100 K-tól. Fogtömés 100 K-tól. Fogtiszti as 50 K-tól. Fogad egész nap. Videkiek egy nap alatt kielégítetnek. Fenyvesi Jenő és vételező fennálló fogműtője VII., Thököly-út 6. A keleti p. u. indulási oldalával szemben. (Sárok ház.)

Fiatalos úde arcibört

varázsol elő 10 nap alatt és eltávolít minden teinhibát, u. m.: miteszter, pattanás, sárgafolt, ránc, orrvörösség, likacsos, hervadt, pettyhűdt bőrt, a dr. Kayserling-féle „Hyvarjon“ szőpítőszer. A kúra egyszerű, otthon végezhető minden feltűnés nélkül. Belejézése után az arcibört ragyogó szépségben, gyermeki üdeségben és tisztaságban pompázik. — Egy adag 95.— K. Vidékre postaköltséggel és adóval 115.— K. Csak Hyvarjon Lillion-tejszappant használjon. Ára 50.— K. — Postai rendelések Hyvarjongyár főraktárához: Gross Antal, Budapest, VIII. ker., József-körút 28. intézendők.

Budapesten kapható:
Török József gyógyszeriar, Király-utca 12.
Kartschmaroff-drogeria, Rákóczi-út 60. és Erzsébet-körút 1.
Opera-gyógyszeriar, Andrássy-út 26.
Róna-drogeria, József-körút 50.
Seitz-drogeria, Népszínház-utca 29.
Fehérkereszt-drogeria, Tejlei-tér 1.

ELSŐ KERESZTÉNY BIZTOSÍTÓ INTÉZET R-T.

amely kizárólag keresztény és nemzeti alapítás, elfogad olcsó díjfételekkel és kedvező feltételekkel

Tűzbiztosításokat
Jégbiztosításokat
Betöréses-lopás biztosításokat
Élet- és nép biztosításokat

Más társaságnál érvényben levő biztosításokat teljes felelőség mellett vesz át. IGAZGATÓSÁG:

Budapest, IV., Fővám-tér 2. félémelet.
Főkirendeltségi székhelyek:
BUDAPEST, GYÖR, DEBRECEN.
Kirendeltségek: Szombathely, Kaposvár, Szekesfehévár, Szeged, Esztergom, Kiskunfélegyháza, Nyiregyháza, Eger, Czigléd és Kecskemét.

MINDEN HÁZNÁL

nehézen várják a postát, amikor az erő, az egészség és a szépség csodaszereit hozza.

A DIANA-készítmények az egész világon mindenütt kaphatók!

Diana-puder (fehér vagy rózsás, vagy testszínű) próbatétegy K 20.—, nagy doboz K 33.—.
Diana-krém (csak éjjeli, vagy nappali és éjjeli használatra) próbatétegy K 20.—, nagy tegegy 33.—.
Diana szappan 1 próbadarab 16.—, 1 nagy darab K 22.—.
Diana-próbakészlet (1 próba-puder, 1 szappan, 1 krém együtt) gyönyörű dobozban K 55.—.
Diana-naykészet (1 nagy puder, 1 szappan, 1 krém együtt) gyönyörű dobozban K 85.—.
Diana-szálvíz 1 próbaüveg K 45.—, 1 nagy üveg K 70.—.
Diana-fogkrém 1 tubus K 15.—.
Diana-sősborszesz 1 kis üveg K 35.—, 1 közép üveg K 90.—, 1 nagy üveg K 175.—.
Főelárúshely:
DIANA KERESKEDELMI R-T.
Budapest, V., Nádor-utca 30.

Szövetkezetek figyelmébe!

Elsőrendű színbőrből készült férfi-, női-, gyermekcipők, box-, sevro- és zsiros bőrből a legjutányosabb napi árakon szereshetők be a „Hangya“ cipőosztályánál. Tehónböröcsizmák, boxcsizmák, munkáscipők nagy választékban.

Itt levágandó és levelezőlapra felragasztva vagy borítékban beküldendő!

T. „UJ BARÁZDA“ kiadóhivatalának BUDAPEST, IV., Múzeum-körút 1.

Rendel^{ek}_{ünk} 5 kilogrammos postacsomagban (egy 5 kg-os csomag 38 darab)

..... darab „UJ BARÁZDA NAPTÁR“-t 1922. évre,
..... darab „NAGY KÉPES CSALÁDI NAPTÁR“-t 1922. évre,
..... darab „VASÁRNAP NAPTÁRÁ“-t 1922. évre,
..... darab „FAMILIEN VOLKSKALENDER“ für das Jahr 1922

A megfelelő összeget *együde-jüleg postatakarékpénztári cheque-lapon postautalványon küld^{öm}_{jük} illetve az **összeg utánvételezendő.

Tisztelettel
Név: .....
Foglalkozás: .....
Helység: .....

* ** A nem kívánt törlendő.

Látta már a legszébb és legolcsóbb 1922. évi naptárakat!

Ha még nem látta, akkor slessen a legközelebbi UJ BARÁZDA és Vasárnap árusítóhoz, avagy a legközelebbi „Hangya“ boltba és nézze meg az:

UJ BARÁZDA 1922. évi naptárát . . . ára 20 K
Nagy Képes Családi Naptárt 1922. évre ára 20 K
Vasárnap Naptárát 1922. évre . . . ára 15 K
Familien Volkskalender für das Jahr 1922. . . . . ára 20 K
Volkskalender für deutsch-christliche Familien in Ungarn für das Jahr 1922. ára 22 K

Ezeket a naptárakat a legjobb írónk írták. Gazdasági részük az ország legelső gazdaságunk tapasztalatait, tanácsait tartalmazza. Elbeszéléseikkel, tréfáikkal szórakoztatnak; csodaszép képeikkel gyönyörködtetnek, gazdasági cikkeikkel oktatnak.

Megrendelhetők a kiadóhivatal (Budapest, IV., kerület, Múzeum-körút 1. szám) útján is.

Ha földhöz akar jutni!

hozzassza meg még ma kiadóhivatalunk útján a **Hogyan lehet földhöz jutni?** c. földbirtok reformtörv. magyarázatot ára K 12 es a **Földbirtok reformtörvény végrehajtási utasítását** ára — — K 10 és az UJ BARÁZDA és VASÁRNAP által 10 koronányi önköltségi árban kiadott **kérdőnyírlapot**, töltsse azt ki és küldje azt be az UJ BARÁZDA szerkesztőségébe. Ez az egyetlen módja annak, hogy községében sikerrel megindíthassa a földreform végrehajtását.